

El carbó vegetal al Vallès

Vallfornés, paratge encisador, amb belleses naturals que ens descriví immillorablement el nostre benvolgut company Josep Font i de Falgàs en el número 25 del BUTLLETÍ corresponent als mesos novembre-desembre últims, és també un important centre de producció de carbó d'alzina.

La nostra dèria, de molt temps cobejada, d'obtenir una informació gràfica completa dels procediments seguits per a fer el carbó, ens ha obligat a petjar manta vegades els cims i fondalades d'aquella bella contrada, oferint-nos, amb la satisfacció de veure acomplert el desig que ens hi menava, el goig de conèixer-la completament i estimar-la més. Aclarim que el nostre Vallfornés el formen totes les muntanyes, que la riera del dit nom besa amorosament des del seu naixement sota la Calma, fins a Cànoves. La delimitació oficial, per a nosaltres, no resa.

La seva producció mitja anual, tot i que aquesta no és portada com caldria per alguns dels grans propietaris d'alzinars, és d'unes 3,600 cargues, equivalents a 432 tones. La carga és la unitat de pes que serveix de base per a fer les transaccions. Una carga la formen dos sarrions, que pesen cada un 60 quilos i el preu mig de la carga—que s'aguanta des de fa anys amb escases oscil·lacions—és de 30 pessetes.

A Cànoves, lloc on es concentra el producte, no hi ha ningú que recordi ni hagi sentit parlar mai d'altres procediments d'obtenció que l'emprat actualment. El que sí expliquen és que anys enrera quasi tots els carboners eren cerdans, els quals es traslladaven allà amb la seva família i vivien en barraques que—igual que ara—construïen amb troncs, branques i terra, prop de les carboneres.

Això ens fa creure que degué ésser importat de la Cerdanya el sistema de fer el carbó que ens ocupa, sistema que els naturals del país prengueren per reemplaçar després en aquesta tasca els que havien estat els seus mestres.

Expliquen que els cerdans estaven dies i dies a la muntanya sense devallar per res al pla entregats per complet a la feina, però tot d'una els entraven ganes de marxar i amb aquesta dèria acabaven de qualsevol manera d'enllestir la tasca que els mancava i desgraciaven el carbó, que en unes carboneres sortia cru i en altres cremat. Això fou una de les causes que esperonà als propietaris a prescindir dels cerdans i avui un estol d'intel·ligents especialistes d'aquesta indústria viuen i han nascut per aquestes contrades.

Actualment, per a l'obtenció del carbó, un cop feta la talla d'alzines, acuradament, en forma d'aclarida per uns propietaris, i arreu, malvestant-ho tot